

Utkast till lagrådsremiss

Tillfälligt utökade möjligheter för vissa
anhöriginvandrare att ansöka om
uppehållstillstånd inifrån Sverige

Det huvudsakliga innehållet i utkastet till lagrådsremiss

I utkastet till lagrådsremiss lämnas förslag som syftar till att tillfälligt utöka möjligheten för vissa utlänningar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige.

Förslagen innebär att det införs en tillfällig reglering som gör det möjligt för en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till förälderns make eller sambo att kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige. Om en sådan utlänning har fått ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft ska utlänningen kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet förutsatt att det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det föreslås också att Migrationsverket eller, om ett beslut om ett uppehållstillstånd har överklagats, en domstol ska få besluta om inhibition av utvisningsbeslutet för en sådan utlänning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026 och upphöra att gälla den 1 januari 2028.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	8
3	Ärendet och dess beredning	11
4	En tillfällig möjlighet för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige	11
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	16
6	Konsekvenser	16
7	Författningskommentar	18
7.1	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	18
7.2	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	22

1 Beslut

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)

dels att 5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a §, 6 a kap. 4 b § och 12 kap. 12 c §, av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Skärpta villkor för
anhöriginvandring

5 kap.

18 §¹

En utlännings som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlännings kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlännings med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlännings med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlännings kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännings enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännings reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännings har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlännings kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlännings ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlännings har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller 11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 b §

Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

5 b kap.

15 a §

Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

6 kap.

4 §²

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

6 a kap.

4 b §

Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder

eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

12 kap.

12 c §

Om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)³
dels att 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a §, 6 a kap. 4 b § och 12 kap. 12 c §
ska upphöra att gälla,
dels att 5 kap. 18 § och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslaget i avsnitt 2.1 Förreslagen lydelse

5 kap.

18 §⁴

En utlänningsperson som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlänningspersonen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningspersonen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlänningsperson med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlänningspersonen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningspersonen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningspersonen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningspersonen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlänningspersonen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningspersonen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningspersonen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de

³ Senaste lydelse av
5 kap. 18 b § 2026:000
5 b kap. 15 a § 2026:000
6 a kap. 4 b § 2026:000
12 kap. 12 c § 2026:000.

⁴ Senaste lydelse 2026:000.

fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller 11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

6 kap.

4 §

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen aviserade den 6 mars 2026 lagändringar för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas för nära anhöriga i fler situationer. Syftet är framför allt att säkerställa att unga vuxna som har kommit till Sverige som en del av en familj ska ges möjlighet att avsluta sina gymnasiestudier och få tid på sig att påbörja ett självständigt liv, t.ex. genom studier vid högskola eller arbete. I lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring som beslutades den 1 juni 2026 föreslår regeringen bl.a. att en utlänning som är under 21 år och tidigare har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn, men som har fyllt 18 år, ska kunna beviljas uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026.

Inom Justitiedepartementet har detta utkast till lagrådsremiss utarbetats som komplement till den nämnda lagrådsremissen. I utkastet föreslås tillfälliga lagändringar som innebär att en utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till förälderns make eller sambo att kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån Sverige.

4 En tillfällig möjlighet för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige

Förslag

En utlänning som efter den 1 oktober 2023 har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på annan grund och arbetstillstånd inifrån Sverige.

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige ska få bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Migrationsverket eller, om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen ska få besluta om inhibition av beslutet att utvisa utlänningen.

Skälen för förslaget

En tillfällig möjlighet för vissa anhöriginvandrare att ansöka om uppehållstillstånd och arbetstillstånd inifrån Sverige

I lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring föreslås att en utlänning som är under 21 år och som tidigare har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning som barn, men som har fyllt

18 år, ska kunna beviljas uppehållstillstånd (se föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen [2005:716]). Förslaget motiveras med att den nuvarande regleringen har gett upphov till vissa tillämpningssvårigheter i förlängningssituationer och i en del fall också har lett till oönskade effekter. Det gäller särskilt i fråga om unga personer som har fyllt 18 år men som t.ex. går i gymnasieskolan och fortfarande är beroende av sina föräldrar. I lagrådsremissen anges att förslaget möjliggör för unga vuxna som har kommit till Sverige som en del av en familj att t.ex. avsluta sina gymnasiestudier eller få tid att påbörja ett självständigt liv genom studier vid högskola eller genom arbete.

Huvudregeln enligt 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen är att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i Sverige. För arbetstillstånd gäller samma huvudregel (6 kap. 4 § utlänningslagen). Från huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket finns flera undantag, bl.a. för en utlänning som ansöker om förlängt uppehållstillstånd på grund av anknytning eller för arbete eller studier. Uppehållstillstånd får också beviljas efter inresan om det annars finns synnerliga skäl (5 kap. 18 § andra stycket). I lagrådsremissen Skärpta villkor för anhörginvandring föreslås att också ett uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år ska kunna sökas inifrån landet i vissa fall (se t.ex. föreslagna 5 kap. 18 § andra stycket 3 utlänningslagen).

Med anledning av den föreslagna möjligheten till uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år meddelade Migrationsverket den 10 mars 2026 att myndigheten tillsvidare inte kommer att fatta beslut om avslag i vissa ärenden som gäller unga vuxna. Det finns emellertid unga vuxna som har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning och som fortfarande befinner sig i landet men som inte kommer att kunna få ett uppehållstillstånd enligt den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år. Så kan vara fallet om utlänningen hinner fylla 21 år innan en prövning kan göras enligt den bestämmelsen. Det finns vidare unga vuxna som har haft uppehållstillstånd på grund av anknytning men som inte kommer att kunna ansöka om ett sådant uppehållstillstånd inifrån landet, t.ex. för att giltighetstiden för utlänningens tidigare uppehållstillstånd hinner löpa ut innan en ny ansökan görs. Enligt nuvarande regelverk behöver dessa unga vuxna som utgångspunkt lämna landet för att därifrån ansöka om och beviljas uppehållstillstånd. På motsvarande sätt som en person som omfattas av den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år kan dessa unga vuxna ha påbörjat ett självständigt liv i Sverige genom studier vid högskola eller arbete. Många av dessa personer hade sannolikt kunnat beviljas ett sådant uppehållstillstånd om deras ansökan om förlängning av uppehållstillstånd hade prövats efter det att den regeln trätt i kraft. Att dessa personer ska behöva lämna landet för att ansöka om uppehållstillstånd är varken rimligt eller ändamålsenligt.

Dessa unga vuxna, som har haft uppehållstillstånd i Sverige som barn på grund av anknytning till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo, bör därför få en möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet. Utöver utlänningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo enligt 5 kap. utlänningslagen kan det också exempelvis röra sig om utlänningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av

anknytning till t.ex. forskare enligt 5 b kap. 19 § utlänningslagen och innehavare av uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. 9 § samma lag.

Det är angeläget att det inte förflutit alltför lång tid sedan utlännen hade ett uppehållstillstånd som barn på grund av sådan anknytning. En utlännings bör därför ha haft ett sådant uppehållstillstånd någon gång under de senaste tre åren före ikraftträdandet, alltså efter den 1 oktober 2023, för att omfattas av förslaget.

Utlännen bör kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet på valfri grund. Utlännen behöver givetvis uppfylla kraven för att beviljas uppehållstillstånd på den grunden. Det ska naturligtvis inte heller finnas skäl mot att bevilja uppehållstillstånd, t.ex. på grund av brottslighet enligt 5 kap. 17 § utlänningslagen. Regeringen föreslår dessutom i propositionen Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (prop. 2025/26:264) att det vid prövningen av om det finns skäl mot att bevilja uppehållstillstånd i ökad utsträckning ska beaktas såväl brottslighet som andra brister i vandeln. Exempelvis kan bristande regelefterlevnad utgöra skäl för att inte bevilja ett uppehållstillstånd, det kan handla om att inte följa lagar och andra föreskrifter, samt domstolsavgöranden, förelägganden eller myndighetsbeslut (se prop. 2025/26:264 s. 30).

Att utlännen behöver uppfylla kraven för det uppehållstillstånd som han eller hon söker betyder t.ex. att om utlännen vill ansöka om ett uppehållstillstånd för arbete enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen och arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket samma lag behöver villkoren för dessa tillstånd vara uppfyllda. Sedan den 1 juni 2026 gäller att utlänningslönen som huvudregel måste uppgå till minst 90 procent av medianlönen i Sverige. Från denna huvudregel finns dock en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om undantag (6 kap. 9 § utlänningslagen). För att möjliggöra att utlännen kan ansöka om arbetstillstånd inifrån landet bör det göras ett undantag från kravet i 6 kap. 4 § utlänningslagen, om att en utlännings som vill ha ett arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet.

Utöver de allmänna reglerna i 5 kap. finns det i utlänningslagen speciella regler för vissa uppehållstillstånd, t.ex. uppehållstillstånd för forskning, för studier inom högre utbildning eller EU-blåkort som bygger på EU-direktiv. För att förslaget ska vara ändamålsenligt bör det vara möjligt att ansöka om även dessa tillstånd inifrån landet. Frågan om varifrån en ansökan om ett sådant tillstånd ska göras regleras i särskilda bestämmelser (5 b kap. 15 § och 6 a kap. 4 § utlänningslagen), där det framgår att huvudregeln är att en ansökan ska ges in och beviljas före inresan i landet. Vilka krav som får ställas för ansökan och beviljande av tillstånden regleras av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete, kallat student- och forskardirektivet, respektive Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG, kallat

blåkortsdirektivet. Av direktiven följer att ansökan om uppehållstillstånd ska ges in och prövas antingen när den berörda tredjelandsmedborgaren vistas utanför den medlemsstat som tredjelandsmedborgaren vill resa in i eller när tredjelandsmedborgaren redan vistas i den medlemsstaten i egenskap av ett giltigt uppehållstillstånd eller en giltig visering för längre vistelse (artikel 7.4 i student- och forskardirektivet och artikel 10.2 i blåkortsdirektivet). Medlemsstaten får dock genom undantag i enlighet med sin nationella lagstiftning godta att en ansökan lämnas in även om utlänningen inte innehar ett sådant tillstånd eller en visering för längre vistelse (artikel 7.4 i student- och forskardirektivet respektive artikel 10.3 i blåkortsdirektivet). Den ordning som nu föreslås bedöms därför vara förenlig med EU-rätten.

Den nu föreslagna regleringen innebär att en utlänning som är under 21 år exempelvis kan ansöka om uppehållstillstånd enligt den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år inifrån landet. Det möjliggör även för ansökningar inifrån landet av uppehållstillstånd på annan grund för dem som inte kan beviljas uppehållstillstånd enligt den föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen, t.ex. för att de har fyllt 21 år under året.

Möjligheten bör även omfatta vissa utlännningar som har ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft

En del utlännningar som skulle ha kunnat beviljas uppehållstillstånd med stöd av den föreslagna 5 kap. 3 g § 2 a utlänningslagen om den hade funnits på plats tidigare har redan hunnit få ett utvisningsbeslut i samband med att de inte har beviljats ett förlängt uppehållstillstånd. Vissa av dessa utlännningar befinner sig fortfarande i landet, t.ex. för att det finns hinder mot att verkställa utvisningen. Inte heller dessa utlännningar kan ansöka om uppehållstillstånd för nära anhöriga under 21 år inifrån landet.

En viktig utgångspunkt är att ett beslut som har fått laga kraft ska verkställas och att utlänningen då ska lämna landet. I regel kan en utlänning som ska utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft endast få frågan om uppehållstillstånd prövad enligt reglerna om verkställighetshinder i 12 kap. utlänningslagen (5 kap. 18 § sjätte stycket utlänningslagen). Det är emellertid rimligt att även utlännningar som har fått ett utvisningsbeslut bör få en möjlighet att i denna situation ansöka om och beviljas ett nytt uppehållstillstånd inifrån landet. De skulle annars behandlas annorlunda än de utlännningar som inte fått ett utvisningsbeslut enbart till följd av att Migrationsverket för närvarande inte fattar beslut om avslag i vissa ärenden som gäller unga vuxna.

Det är angeläget att ett sådant utvisningsbeslut inte har meddelats för alltför lång tid sedan, vilket skulle gynna utlännningar som har befunnit sig i landet illegalt under en längre tid. Därtill har Migrationsöverdomstolen uttalat att en utlänning som under en längre tid uppehållit sig illegalt i Sverige är en omständighet som ska väga tungt mot att bevilja undantag från huvudregeln om att uppehållstillstånd ska ha sökts och beviljats före inresan i landet (se rättsfallet MIG 2009:2, vid prövning av frågan om synnerliga skäl enligt 5 kap. 18 § andra stycket). Det bör därför fastställas en tidsgräns för när utvisningsbeslutet ska ha fått laga kraft. Tidsgränsen bör bestämmas så att de utlännningar som den nya regleringen avser att

träffa omfattas, vilket bedöms vara utläningar som har fått ett beslut om utvisning som har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. Det innebär att de som har fått ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft före det datumet inte kan ansöka om och beviljas ett uppehållstillstånd inifrån landet.

Som anges ovan föreslås i prop. 2025/26:264 att bristande regelefterlevnad ska kunna utgöra skäl för att inte bevilja ett uppehållstillstånd. Vidare kan en utlänning som uppsåtligen eller av oaktsamhet uppehåller sig i Sverige utan föreskrivet tillstånd dömas till böter (20 kap. 1 § utlänningslagen). Att en utlänning inte har följt ett utvisningsbeslut som har fått laga kraft efter 1 januari 2025 bör dock, för att nu aktuella förslag ska tillämpas ändamålsenligt, inte vara en omständighet som ensamt utgör tillräckliga skäl mot att bevilja ett uppehållstillstånd som söks enligt de tillfälliga reglerna. Däremot kan en sådan omständighet i förening med andra brister eller brottslighet utgöra sådana skäl mot att bevilja ett uppehållstillstånd. Som anges i den propositionen ska en helhetsbedömning göras (se prop. 2025/26:264 s. 42–43).

Migrationsverket får i vissa fall besluta om att stoppa verkställigheten av ett beslut om utvisning (inhibition), t.ex. om det finns särskilda skäl (12 kap. 13 § utlänningslagen). Migrationsverket bör emellertid ges en uttrycklig möjlighet att inhibera ett utvisningsbeslut om en utlänning som tidigare har haft uppehållstillstånd i Sverige som barn på grund av anknytning till en förälder eller till förälderns make eller sambo ansöker om ett nytt uppehållstillstånd. Vid bedömningen av om ett beslut ska inhiberas bör Migrationsverket göra en preliminär bedömning av om utlänningens ansökan om uppehållstillstånd kommer att bifallas. Vissa ärenden kommer vara relativt enkla att ta ställning till medan andra kan komma att kräva mer utredning. Även under tiden som denna utredning pågår kan det finnas anledning att inhibera utlänningens utvisningsbeslut. En domstol som ska pröva ett överklagande får besluta att det överklagade beslutet, om det annars skulle gälla omedelbart, tills vidare inte ska gälla och även i övrigt besluta rörande saken (28 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Det bör dock uttryckligen regleras att även en domstol ska kunna besluta om inhibition av en utlänningens utvisningsbeslut om beslutet om uppehållstillstånd har överklagats.

Ett beslut om utvisning får under vissa förutsättningar upphävas. Om en utlänning beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd utan att utvisningsbeslutet upphävs får det beslutet inte verkställas medan tillståndet gäller (se 12 kap. 16 § utlänningslagen). Om ett beslut om utvisning har förenats med ett återreseförbud har Migrationsverket möjlighet att upphäva det i samband med att utlänningen beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd (se 8 kap. 26 § utlänningslagen och rättsfallet MIG 2014:10).

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag

De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 oktober 2026 och upphöra att gälla den 1 januari 2028. Äldre föreskrifter ska fortsätta att gälla för överklagande av beslut som har meddelats med stöd av de tidsbegränsade reglerna före upphörandet.

Skälen för förslaget

Lagändringarna i lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026. Nu föreslagna lagändringar kompletterar lagförslagen i den lagrådsremissen och det är därför lämpligt att de träder i kraft vid samma tidpunkt. Eftersom förslagen omfattar personer som befinner sig i landet med lagakraftvunna utvisningsbeslut är det dessutom angeläget att författningsändringarna kommer på plats så snart som möjligt. De nya reglerna bör därför träda i kraft den 1 oktober 2026.

Lagändringarna syftar till att åtgärda ett problem som endast existerar under en övergångsperiod efter det att lagförslagen i lagrådsremissen Skärpta villkor för anhöriginvandring träder i kraft (se avsnitt 4). Bestämmelserna bör därför upphöra att gälla den 1 januari 2028, då de inte längre torde ha någon praktisk betydelse.

Utgångspunkten inom förvaltningsrätten är att den lag som gäller vid tidpunkten för en prövning ska tillämpas om inget annat föreskrivs. För överklagade beslut som har meddelats med stöd av den föreslagna regleringen är det emellertid rimligt att de bestämmelserna fortsatt tillämpas även efter ett överklagande av ett sådant beslut. Upphävandet bör därför förenas med en övergångsbestämmelse om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

6 Konsekvenser

Bedömning

Förslagen bedöms ge upphov till marginellt ökade kostnader för Migrationsverket och migrationsdomstolarna liksom för offentliga biträden i utlänningsärenden. Samtidigt bör möjligheten att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån Sverige minska kostnaderna för utlandsmyndigheterna i viss utsträckning. De kostnader som förslagen kan ge upphov till bedöms för de statliga myndigheterna rymmas inom

befintliga ekonomiska ramar. Förslagen bedöms inte leda till några ökade kostnader för kommunerna eller regionerna.

Förslagen bedöms innebära positiva konsekvenser för enskilda och för företag.

Skälen för bedömningen

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen i detta utkast till lagrådsremiss syftar framför allt till att säkerställa en rimlig ordning för unga vuxna som har kommit till Sverige som en del av en familj att avsluta sina gymnasiestudier och att få tid på sig att påbörja ett självständigt liv, t.ex. genom studier vid högskola eller arbete. I vilken utsträckning som enskilda förslag kan påverka hur många människor som söker och beviljas uppehållstillstånd i Sverige med stöd av de föreslagna reglerna kan inte fastställas, men det bedöms röra sig om ett mindre antal utlänningar som även hade kunnat ansöka om uppehållstillstånd utifrån landet.

Förslagen om att vissa utlänningar ska ges möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån landet kan dock leda till något fler ansökningar om uppehållstillstånd än vad som annars skulle vara fallet. Det föreslås dock inte några nya tillståndsgrunder och prövningen i sak bör därför kunna göras på motsvarande sätt som i dag. Migrationsverket kommer däremot att behöva pröva om förutsättningarna för att ge in och beviljas en ansökan om uppehållstillstånd före inresan är uppfyllda i fler fall än om förslagen inte genomförs. I fråga om utlänningar som har ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut kommer en bedömning också att behöva göras av om det finns anledning att inhibera utvisningsbeslutet. Detta kan sammantaget medföra en något ökad arbetsbelastning för Migrationsverket.

Fler ansökningar som prövas och avslås kan även leda till fler överklaganden vilket kan innebära att Migrationsverket får något fler överklaganden att hantera och att domstolarna får en ökad måltillströmning. Den tillfälliga möjligheten att inhibera ett utvisningsbeslut kan även medföra att domstolarna kan behöva ta ställning till frågan om inhibition i något fler fall. Förändringarna i arbetsbelastning för såväl Migrationsverket som domstolarna bedöms dock vara mycket begränsade i och med att förslagen avser en avgränsad krets utlänningar som tidigare har haft uppehållstillstånd och som redan befinner sig i landet. Förslagen är dessutom tidsbegränsade och kommer att upphöra att gälla den 1 januari 2028. Sammantaget bedöms förslagen endast i liten utsträckning påverka Migrationsverkets och domstolarnas handläggning och kostnaderna antas därför rymmas inom myndigheternas befintliga anslag.

I samband med att en ansökan om uppehållstillstånd som getts in inifrån landet prövas och avslås fattas normalt ett avlägsnandebeslut. Enligt 18 kap. 1 § utlänningslagen ska, om det inte kan antas att behov av biträde saknas, offentligt biträde förordnas för en utlänning när ett ärende avser avvisning eller utvisning. Motsvarande rätt till offentligt biträde föreligger även i mål och ärenden där verkställighet av beslut om exempelvis utvisning inhiberas av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller

Migrationsöverdomstolen. Förslagen kan därför medföra att ett offentligt biträde förordnas i fler ärenden vilket kan medföra ökade kostnader (anslaget 1:6 *Offentliga biträden i utlänningsärenden*). Med beaktande av att förslagen är tidsbegränsade och rör en avgränsad krets utlännningar bedöms dock även en eventuell ökning av kostnaderna för offentligt biträde vara begränsade.

En utökad möjlighet att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd inifrån Sverige kan vidare leda till ett minskat tryck på utlandsmyndigheter i form av bl.a. färre ansökningar om uppehållstillstånd, arbetstillstånd och viseringar vilket bedöms leda till minskade kostnader. Sammantaget bör eventuella förändringar av kostnaderna för staten kunna hanteras inom befintliga anslag.

Förslagen bedöms inte leda till några ökade kostnader för kommunerna eller regionerna.

Övriga konsekvenser

Förslagen i utkastet till lagrådsremiss innebär utökade möjligheter att beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån landet. Förslagen bedöms minska osäkerheten för den enskilde, men även för företag och andra arbetsgivare, och därigenom förbättra utlänningsarnas möjligheter till integration i samhället. Förslagen bedöms därmed vara positiva för enskilda, särskilt unga vuxna, och arbetsgivare.

Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förslagen bedöms förenliga med de ramar som uppställs i student- och forskardirektivet och blåkortsdirektivet (se vidare avsnitt 4). Förslagen bedöms även i övrigt vara förenliga med de konventionsåtaganden och internationella avtal som Sverige har att följa.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap.

18 § En utlännings som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlännings kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlännings med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlännings med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlännings kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännningen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlännningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlännningen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlännningen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlännning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlännningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlännningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlännningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlännningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlännning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlännning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 18 b och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Paragrafen reglerar när en ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Sjätte stycket ändras på så sätt att det görs en hänvisning till att även 18 b § gäller i fråga om uppehållstillstånd för en utlännning som ska utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft.

18 b § *Det som föreskrivs i 18 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Paragrafen är ny och behandlar vissa situationer när en ansökan om uppehållstillstånd får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom *första stycket* införs ett undantag från huvudregeln i 18 § första stycket om att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats ett uppehållstillstånd före inresan i Sverige. Undantaget innebär att en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023 får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund inifrån landet. Utöver utläningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning enligt 5 kap. kan det exempelvis röra sig om utläningar som har haft uppehållstillstånd som barn på grund av anknytning till t.ex. forskare enligt 5 b kap. 19 § och innehavare av EU-blåkort enligt 6 a kap. 9 §.

Utlänningen får ansöka om uppehållstillstånd på vilken grund som helst. Det kan till exempel handla om uppehållstillstånd som nära anhörig under 21 år enligt 3 g § 2 a, för arbete enligt 10 § eller på grund av någon annan anknytning enligt 3 §. För beviljande måste naturligtvis de krav som ställs för att beviljas uppehållstillstånd på den grunden vara uppfyllda. Det ska inte heller finnas skäl mot att bevilja uppehållstillstånd, till exempel på grund av brottslighet eller på grund av andra brister i vandeln enligt 17 §.

Av *andra stycket* framgår att en ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en sådan utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut om det beslutet fick laga kraft den 1 januari 2025 eller senare. I 12 kap. 12 c § finns en möjlighet att inhibera ett utvisningsbeslut, se författningskommentaren till den paragrafen. Ett beslut om utvisning får under vissa förutsättningar upphävas. Om en utlänning beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd utan att upphäva utvisningsbeslutet får det beslutet inte verkställas medan tillståndet gäller (12 kap. 16 §). Om utlänningen beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan Migrationsverket i vissa fall upphäva ett återreseförbud som har förenats med ett beslut om utvisning (8 kap. 26 § och rättsfallet MIG 2014:10).

5 b kap.

15 a § *Det som föreskrivs i 15 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till förälderns make eller sambo efter den 1 oktober 2023.*

En ansökan om uppehållstillstånd efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Paragrafen är ny och behandlar vissa situationer när en ansökan om vissa slag av uppehållstillstånd får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom paragrafen införs ett undantag från huvudregeln i 15 § första stycket om att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§ före inresan i Sverige. Personkretsen som omfattas av undantaget är densamma som i 5 kap. 18 b §, se författningskommentaren till den paragrafen. Undantaget innebär att en sådan utlänning får ansöka om och beviljas uppehållstillstånd enligt 1 eller 3–6 §§, dvs. ett uppehållstillstånd för forskning, högre utbildning, praktik med anknytning till högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst eller au pair-arbete, inifrån landet.

6 kap.

4 § En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena och 18 a–19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Paragrafen reglerar när en ansökan om arbetstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4.

*Andra mening*en ändras på så sätt att det även görs en hänvisning till 5 kap. 18 b §. Genom hänvisningen framgår att arbetstillstånd får beviljas efter inresan i landet för en utlänning som omfattas av den bestämmelsen.

6 a kap.

4 b § *Det som föreskrivs i 4 § första stycket gäller inte för en utlänning som har haft uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning i egenskap av barn till en förälder eller till föräldrarnas make eller sambo efter den 1 oktober 2023.*

En ansökan om EU-blåkort efter inresan i Sverige får bifallas för en utlänning som avses i första stycket utan hinder av ett beslut om utvisning om utvisningsbeslutet har fått laga kraft den 1 januari 2025 eller senare.

Paragrafen är ny och behandlar vissa situationer när en ansökan om EU-blåkort får ges in och beviljas efter inresa i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom paragrafen införs ett undantag från huvudregeln i 4 § första stycket om att en utlänning ska ha ansökt om och beviljats EU-blåkort före inresan i Sverige. Personkretsen som omfattas av undantaget är densamma som i 5 kap. 18 b §, se författningskommentaren till den paragrafen. Undantaget innebär att en sådan utlänning får ansöka om och beviljas EU-blåkort inifrån landet.

12 kap.

12 c § *Om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd får Migrationsverket eller, om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd har överklagats, en migrationsdomstol eller*

Migrationsöverdomstolen besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om inhibition av vissa utlänningsbeslut om utvisning. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Av paragrafen framgår att om en utlänning som avses i 5 kap. 18 b §, 5 b kap. 15 a § eller 6 a kap. 4 b § har ansökt om uppehållstillstånd får Migrationsverket besluta om inhibition, dvs. tillfälligt avbryta verkställigheten, av ett beslut om att utvisa utlänningen. Om ett beslut om ett sådant uppehållstillstånd som utlänningen har ansökt om har överklagats får även en domstol besluta om inhibition av ett beslut om att utvisa utlänningen. Vid bedömningen av om beslutet ska inhiberas ska Migrationsverket, migrationsdomstolen eller Migrationsöverdomstolen göra en preliminär bedömning av sannolikheten för att utlänningsansökan om uppehållstillstånd kommer att bifallas. Även i ärenden som kräver mer utredning innan en sådan preliminär bedömning kan göras kan det finnas anledning att inhibera sökandens utvisningsbeslut under tiden för utredningen.

7.2 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap.

18 § En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller inte om

1. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som har beviljats en utlänning med stöd av 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 eller 3 a § eller någon av 3 d–3 h §§ har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av artikel 23 i skyddsgrundsförordningen,

7. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningen har

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

– ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet som har beviljats enligt 10 a § och inom giltighetstiden för detta tillstånd ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket, och förutsättningarna för det tidigare tillståndet har varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen har slutfört en högskoleutbildning som avser studier som motsvarar minst två terminer eller fullföljt minst två terminer vid en utbildning på forskarnivå eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 20 § samt 12 kap. 16 b, 16 c, 16 e, 16 g, 17 a, 17 c och 18–20 §§.

Paragrafen reglerar när en ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4 och 5.

Sjätte stycket ändras på så sätt att hänvisningen till 18 b § tas bort som en följd av att den paragrafen upphör att gälla.

6 kap.

4 § En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra–fjärde styckena, 18 a och 19 §§, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Paragrafen reglerar när en ansökan om arbetstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 4 och 5.

Andra meningen ändras på så sätt att hänvisningen till 18 b § tas bort som en följd av att den paragrafen upphör att gälla.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet. Domstolen ska då lägga samma regler – dvs. äldre föreskrifter – till grund för prövningen som Migrationsverket har tillämpat.